

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SIDSTE NYT.

UGEBLAD FOR SORANERE.

Nr. 11.

14. Januar 1915.

2. Aarg.

Abracadabra (d. 20de — 14de)

Komedie i 3 Akter af *Ludvig Holberg*.

— 0 —

Endelig rullede Tæppet op. Man følte sig hensat til en Hovedstadsgade paa Fader Holbergs Tid. Og saa kom hele Komedien Slag i Slag og blev — lad os sige det straks — en Succes! — I Begyndelsen gik det ganske vist lidt trangt, men snart spillede alle de optrædende sig op, og naar lige undtages den lidt „lavede“ Latter, var alt brilliant. —

Af Skuespillerne var *A. Dahlerup* udmærket som Spilopmageren Henrik, og d'Hrr. *J. L. Dahlerup* og *Chr. A. Hansen* ligeledes gode i deres „Gammelmand“sroller. „Den evige Jøde“ udførtes med Bravour af Hr. *K. A. U. Boesen*, der ganske brilliant gennemførte en Jødes griske Haandbevægelser. Arv's Rolle blev spillet godt af *Chr. R. Kall*, og som Octavii Lazvey viste *S. B. Langberg* et udmærket Liv og Humør, der viste, at han har gode Fremtidsudsigter! De tre andre Roller, der henholdsvis udførtes af *K. Trolle*, *Stubbe Teglbjerg* og *J. N. Sørensen* blev ogsaa velspillede. — —

Alt i alt gik det hele altsaa fint over de skraa Brædder og blev modtaget med bragende Bifald fra Publikum. Ved Klaveret slød d'Hrr. *Gade* og *Machold* i det og høstede deres Del af Bifaldet. Selvfølgelig ender vi dette lille Referat med en Tak til Hr. Overlærer *Glahn* fordi han hvert Aar bistaar vore vordende sceniske Berømtheder som en dygtig og taalmodig Instruktør. — —

p. t. København, Ø.

L. B. HENDIL.

Vor Enquête.

— o —

„Sidste Nyt“ har bedt mig skrive lidt om: „Da jeg gik paa Sorø Akademi“. Jeg skal forsøge.

Dengang jeg gik paa Sorø — det var fra 1866—76 — var det Mode at „drøje sig“. Jeg ved ikke, om man endnu kender det Begreb. Lad mig nævne et Par Exempler, saa forstaar I det nok.

At de smaa fik Buksevand — d. v. s. blev vendt op og ned og fik heldt en Flaske Vand i det ene Bukseben — var meget almindeligt. Man fik det som en lempelig Straf eller ogsaa blot for at more de store.

Naar der var god Sne til at slaas med Snebolde, blev de smaa stillet op langs Kirkemuren, mens de store skød til Skive paa dem. Saa gjaldt det at dække Hovedet godt.

Der var engang en lille Dreng af mine Samtidige, der af sin Kammerdux blev sat op paa en glovarm Kakkellovn med bare Fødder. Han maatte danse uafsladeligt for ikke at brænde Fødderne, og det morede de store umaadeligt.

En anden lille Dreng blev pakket ind i 3—4 store Overfrakker og et Par Uldtæpper og sat ind mellem den varme Kakkellovn og Væggen. Han var lige ved at dø af Varmen, inden han slap ud. Men de store morede sig.

At sende de smaa i Byærinder i Frikvarteret var en meget yndet Sport. Den stakkels lille Fyr maatte pile ned i Byen af alle Livsens Kræfter, og han naaede endda som Regel at komme for sent og faa et Par Lussinger af Læreren. Men ingen vovede at kny, naar han fik en saadan Ordre.

Men der var ogsaa mere ondartede Tilfælde. Der var f. Eks. en af de store, der hver Lørdag Aften stillede udenfor Lærerenes Dør, naar der blev udbetalt Ugepenge, i Reglen 8 Skilling pr. Mand. Naar vi smaa saa kom ud med de 8 Sk. i Haanden, spurgte han brøstigt: „Kan Du laane mig 8 Sk.“ og svaarede vi ikke straks ja, fik vi en kraftig Lussing, og af med Pengene maatte vi under alle Omstændigheder. Det gentog sig i

lange Tider, skønt vi selvfølgelig aldrig fik Pengene igen, men „sladre“ holdt man sig for god til.

Den samme store Dreng, der plyndrede os for Ugepengene, udpønsede en Dag en grusom Straf for sin Kammerfux, der formodenlig havde begaaet en eller anden lille Synd mod sin „naadige Herre“. Fuxen blev dømt til at springe ud af Vinduet oppe fra Kammeret. Han blev bundet for Øjnene og stillet op i det aabne Vindue, og saa kommanderede Kammerduxen: „Spring!“ Den stakkels lille Fyr turde ikke. Det var jo Døden. Saa fik han Klø og atter Klø. Tilsidst opgav han Ævret. Han knælede ned og bad sit Fadervor og saa sprang han — ned paa Gulvet. Han havde slet ikke staaet i Vinduet, men paa Bordet. Jeg husker, der var almindelig Forargelse blandt os smaa over denne raa Streg. Vi var vant til meget, men dette forekom os dog for stift. Men „sladre“ var der jo ikke tale om.

I Sandhedens Interesse maa jeg dog tilføje, at denne Fyr var en ualmindelig Laban, ilde lidt af de fleste. Men han var stor og stærk, og derfor kunde han tillade sig alt. Omsider blev han forvist fra Skolen — vistnok fordi han havde været uforskammet mod en Lærer — og Glæden var stor hos os smaa.

Jeg var kun 9 Aar, da jeg kom til Sorø helt ovre fra Als, og jeg var hele min Skoletid lille af Vækst, saa jeg naaede aldrig at komme blandt de store og drøje mig, men jeg maa forresten ikke beklage mig. Lidt Knubs fik jeg jo af til, men jeg havde gode Kammerduxe og led i Reglen ingen Nød, jeg blev ikke forkuet eller forknyt, og jeg mindes trods alt min Skoletid som en god Tid, den sorgløseste, jeg har kendt.

I har det vel helt anderledes nu, men jeg har tænkt mig, at det kunde more jer, at læse lidt om gamle Dage. Tag til Takke med dette beskedne Bidrag. Jeg kan saa daarligt faa Tid til mere i disse travle Krigstider.

Jeres gamle Skolekammerat

C. D.

Redaktør af »Horsens Avis«.

„Strøget“.

— o —

Strøget — det Ord ser saa løjerligt ud paa Papir, men falder saa naturligt i daglig Tale.

Strøget saaledes benævnes populært en af Københavns Puls-aarer — eller den lange Rødesten, der strækker sig fra Kongens Nytorv til Raadhuspladsen.

Strøget er en af de vigtigste Faktorer i Københavnerlivet — jeg havde nær sagt desværre; thi det udmærker sig ikke ved nogen særlig Skønhed, langt fra.

Naar man tænker paa Oldtidens græske Byer med deres hvide Marmorbygninger og Søjlerækker, tænker paa Athen paa Perikleses Tid og forestiller sig en af dens Hovedgader med de straalende Bygninger og al den Skønhed som der var til Stede — rene enkle Linier — og saa sammenligne den med vor gamle, beskidte Østergade ja „saa er der lang Vej til Tipprary“. Naa, ikke fordi Strøget er uden Charme, bevares, det har sine tusind Stemningsnuancer. —

Det er tidlig Morgen. Ladegaardslemmerne ankommer og anbringer sig i „spredt Orden“ fra Raadhuspladsen til Kongens Nytorv, hvorefter de med deres Koste fordeler Skidtet jævnt over Kørebanen. Nogle Arbejdere traver af Sted til Orlogsværftet, mutte og tvære. Saa kommer efterhaanden Kontorfolkene med søvnige Ansigter og røde Næser og Smørrebrødspakker. Der er ikke noget tiltrækkende ved Strøget nu. — Dagen begynder og Morgenen er ubarmhjertig — graa og raa og kold. De store Omnibiler stønner, som om de sagde: „Saa skal vi nu begynde igen“. Men saa begynder en af de berømte Spurve i Træerne ved Helligaandskirken at kvilde, og snart er det hele et Virvar af Fuglestemmer, der skriger, at der er ogsaa Spurve til, som har Ret til Liv og Mad.

De gamle, fede Stamspurve sætter sig magelig til Rette for i Dagens Løb at kunne lade deres Velsignelse dale ned i Hovedet paa en rigtig fin Cylinder!

Chacun son gout.

Saa kommer der andre Folk frem. Gamle Herrer, som gaar

Morgentur paa Langelinie, og som kigger interesseret op for at se, hvordan Vejret bliver. Saa lukker Butikkerne op. Og nu begynder først Færdselen for Alvor. Strøget viser sig som udpræget Handelskvarter. Folk af alle Slags fylder det. Det er umuligt at angive en bestemt Type for Formiddagstrafiken, men det er saa godt som alle virksomme Mænd med arbejdende Hjerter — business, business; time is money!

Henad 12 indtræffer Frokostpausen, og det tynder lidt ud i Menneskemylderet.

Men henad Kl. 2 forstærkes Strømmen. Og nu ses de rigtige „Strøgtyper“.

Der er Bachfishe med Øjnene her og der og allevegne, særlig der hvor der er smarte unge Gentlemen, som kan goutere deres Øjekast. Og saa er der unge Skuespillere, flot udhalede, og Tip-Top Strøgherrer med høj Hat og Gamacher, og atter andre unge Spirer, paa hvem det er let at se, at de ikke har noget særligt, der optager dem. Hatten bag i Nakken, Cigaret i Mundvigen. Hiv og sving — det gaar s'gu nok. —

Kl. 5 forsvinder Bourgeoisiet ind i Bristol og „Dangle“ til Fenté og Absint. Omnibilerne er smækfulde og tøffer fornejede og oprømte.

Der er tusinde elektriske Pærer tændte, og de giver Gonskin i de forbigaaendes Øjne.

Kl. 6 hører „Strøgtiden“ helt op. Man gaar hjem til Midtag. Saa lukker Butikkerne og en ny Menneskebølge skyller ud over de gamle betravede Fliser: De smaa Butiksdamer der skyn-der sig hjem, simple i Tøjet, men fikse. Det er Aften paa Strøget.

Før og efter Teatertid er der ogsaa Fart paa „Rendestenens“ Indhold: Damen med Aftenkaaber og velbarberede Herrer i Lak med Kraven om Ørerne.

Men saa ebber Livet ud. Det begynder at regne. Der ses kun enkelte Skikkelser. Politibetjenten, der Dagen igennem har staaet for Munden af Købmagergade stor, mavesvær og dirigerende, har sveget sin Plads, og Nattens løse Fugle kommer og forsvinder som uhyggelige Drømme. Der staar en Mand henne under en Lygte. Han har et grønt Tørklæde om Halsen, og hans Ryg er kroget. Han har stikkende Øjne og er mørk under dem.

Han træder tilbage i Skyggen, da jeg nærmer mig. Han synes at markere, at her passer han bedst. Ludende Personer lister lydløst langs Husrækkerne. Pludselig afbrydes Nattens Stilhed af en højrøstet Klyngo Damer og Herrer, som kommer fra Selskab. De stiger i den ventende, dirrende Bil og ruller væk.

Strøget ligger stille og øde med sine flimrende Buelamper. Saa lyder taktfaste Skridt. Der kommer en Mand gaaende. Det hvide Halstørklæde dækker for Smokingslipset. Han har Hænderne i Lommerne, og Cigaren gløder rød og fornøjelig, der hvor hans Mund sidder. Øjnene plirrer venlige og oprømte inde under Fløjelshattens Skygge. „It is long way to Tipperray“. — —

En Omnibil ruller af Sted. Stor, masiv, grim og udaset. Der er nat-stille paa Strøget. — Saa lyder Raadhusklokkernes evige Spil og minder om Tiden, der gaar. — —

København, i Sommeren 1915.

FREDDY.

Danmarks Skoleblade.

(Skrevet efter omhyggelige Studier i det kgl. Bibliothek).

—o—

I.

Georg Brandes ytrede en Gang, at enhver nogenlunde begavet Mand kan skrive en Artikel til et Blad. — Denne Trang til at udtrykke sig paa Tryk gælder i samme Grad Skoleelever hele Danmark over. I Begyndelsen kom de nedskrevne Mesterværker ganske vist ikke paa Tryk, men man begyndte med at hektografere Bladene. Disse Udgaver var delvis ulæselige, men de Skriftkloge har sagt, at Indholdet tidt var temmeligt fornuftigt. Senere gik man over til Autografi. Det var et Fremskridt, om end et lille! — Saa kom de første smaa, trykte Blade.

Fine var de ikke! Daarligt Papir og dito Indhold, men *det* var dog trykte Blade. Og efterhaanden voksede Bladenes Antal, deres Format og Sideantal. —

Saa opkom Tanken om *et stort Skoleblad* for flere Skoler; men Forsøgene mislykkedes, og hele Resultatet var tomme Pengekasser! — Nu eksisterer der kun følgende Skoleblade i Danmark:

„KVAS“ (Ordrup Gymnasium), „VORT BLAD“ (Lyngby højere Almenskole), „BRÆNDPUNKTET“ (Hørik Madsens Skole), „LUREN“ (Ribe Skole). „SKOLEBLADET“ (Hellerup Gymnasium) og „SIDSTE NYT“ (Sorø Akademi); men der er i Tidernes Løb udgaaet Masser og atter Masser af Skoleblade her i Landet.

Den frygtelige Verdenskrig, som nu raser har ogsaa dræbt en Del Skoleblade; thi det er blevet sværere at faa Annoncer! Angaaende Bladenes Indhold er der desuden sket store Forandringer. I „gamle“ Dage, man behøver ikke at gaa længere tilbage end til de første 5 Aar af dette Aarhundrede, var det mest Digte, Fortællinger og Vittigheder, som fyldte Bladene, men nu er Stoffet mere alsidigt. Fodboldreferater, Teaterartikler, Vers, Nyheder, Vittigheder, Flabetheder o. s. v. er nu om Stunder Hovedindholdet.

Den moderne Ungdom behandler med samme Overlegenhed alle Emner mellem Himmel og Jord i deres Blade! — Jeg skal senere omtale forskellige Blade, deres Indhold og Grunden til, at de er ophørte med at udkomme.

L. B. HENDIL.

Mellem Kammerater.

—o—

Jeg har grebet Pennen, i Haab om at faa en Ting forandret! Der raser, og har raset længe, en sand „Fodboldsdille“, som ytrer sig ved, at Fratergaarden i hvert Frikvarter er opfyldt af en Sværm af løbende, skrigende og *sparkende* Drengene og en fredelig Fodgænger risikerer at faa Sten, Murbrokker, Træstammer etc. i Hovedet samt at faa mast alle Tærne af en eller anden ivrig „Sportsmand“. Dette burde forandres! Faar d'Hrr. mon ikke deres Evner tilstrækkeligt øvede ved at dyrke denne Sport paa Fodboldspladserne i Gymnastik- og Fritimer? Behøver de absolut slide deres Fodtøj op paa et saa ubejleligt Sted?

ANTI-FODBOLSSPILLER.

Blandet Nyt.

—o—

„Kvik's“ Julenummer udkom Dagen før Juleferien og bragte paa Forsiden et nydeligt Billede af Hr. Kunstmaler Nyrop. Dernæst følger en 3 Siders Artikel om Julen, der bl. a. indeholder følgende Stavefejl: *i det hele Taget*, i Stedet for: *i det hele taget*. Desuden meddeler „Kvik“ at man bør abonnere paa „Kvik“, *bedste Skoleblad!* „Kvik“ meddeler ogsaa sine Abonnenter, at 6 er lig med $\frac{1}{2}$ Dusin og vi tillader os at lykønske Hr. Redaktør Malongo fordi han har gjort denne epokegørende, hidtil ukendte Opdagelse, som Hr. Overlærer Lauritzen sikkert vil være den første til at berømme.

— L. B. HENDIL. —

VORE PRÆMIEOPGAVER.

Rebus: ERE 5 DAD I.

Løsninger skal indsendes inden 18. Januar. Præmierne er denne Gang: 1. Præmie: Sweet Marden: „*Jeg vil fremad*“; 2. Præmie: E. Richard Hansen: *Rektor Ib*; 3. Præmie: en af *Martins Halvkroner-Udgaver*. — — — Da der kun indsendtes 1 Løsning paa Præmieopgave I i Julenummeret uddeltes der kun 1 Præmie, som vandtes af Torkild Dahl.

RED.

Redaktion og Ekspedition: Sorø A.

Som Bogtrykker (Afdrøstsbank) ved Rasmussen-Krog.